

Mikroplaster

I januari 2017 fattade Kommunfullmäktige i Österåker beslut om att kommunens verksamheter ska upphöra med inköp av kosmetik- och hygienprodukter som innehåller tillsatta mikroplaster.

Hur kan jag som privatperson bidra till en minskad spridning av mikroplast?

Du har möjlighet att bidra till en minskad spridning av mikroplaster genom de val du gör i din vardag.

För att minska uppkomst och spridning av mikroplast från däck- och vägslitage bör du välja kollektiva färdmedel, minska onödig bilkörning och använda dubbfria vinterdäck.

Vid köp av kläder och textilier kan du minska uppkomst och spridningen av mikroplast genom att välja bort syntetiska material så som fleece, akryl och polyester som är tillverkade av plast. Vid tvätt av textilier som innehåller plast följer plastpartiklarna med tvättvattnet ut i avloppssystemet och vidare ut i naturen. Genom att minska antalet tvättar kan du minska utsläppen av mikroplast. Alternativ kan vara att vädra kläderna och tvätta bort mindre fläckar för hand. Vid torktumling av textilier ska torkluddet slängas i de brännbara soporna och inte spolras ned i toaletten.

Inom båtsport och båtliv kan man undvika att måla båtbottnen då de flesta bottenfärger innehåller mikroplast. Genom att byta ut plastmaterial i gamla bryggor, bojar och tampar kan du minska spridningen som uppkommer när dessa slits.

Vid köp av kosmetik- och hygienprodukter kan du välja bort produkter med mikroplast. Läs innehållsförteckningen och undvik produkter som innehåller polyeten (PE), polypropen (PP), polyamid (PA), polystyren (PS), polytetrafluoreten (PTFE), polymetylmetakrylat (PMMA) samt polyestrar såsom polyetylentereftalat (PET), polyuretaner (PU) och polyetersulfon (PES).

Orsaken till beslutet

Förekomsten av mikroplaster i våra vatten har uppmärksammats allt mer under senare år. Mikroplaster är små plastkorn på ofta mindre än 1 mm. De kan komma från plastskräp som slängts i naturen eller från plastkonstruktioner som successivt har brutits eller slitits ned, genom slitage av däck och vägbana, från båtbottnfärger och från korn som använts som tillsattser. I kosmetik- och hygienprodukter har plastkornen ofta använts för att bland annat ge en slipande effekt. Exempel på kosmetik- och hygienprodukter som man kan finna mikroplaster i är tvål, raklödder, solkräm, tandkräm, deodorant, schampo och smink. Avloppsreningsverken är inte byggda för att rena dessa mycket små partiklar och de följer därför med avloppsvattnet ut i miljön.

Risken med mikroplast i vår vattenmiljö är främst att den tas upp och lagras i exempelvis plankton, musslor, fiskar och fåglar. Plastpartiklarna bryts ned väldigt långsamt och knyter även till sig miljögifter som drabbar organismerna och individer högre upp i näringskedjan.

Endast en liten del av den plast som vi hittar i våra vatten kommer från kosmetik- och hygienprodukter. De största källorna till mikroplast i miljön är från däck- och vägslitage,

konstgräs, tvätt av textilier och båtbottnfärg. Anledningen till att kommunen ändå har valt att ta beslutet om förbud mot mikroplast i kosmetik- och hygienprodukterna är att denna typ av produkter utan konsekvens kan ersättas mot en produkt utan tillsatta mikroplaster.

Att förbjuda mikroplast i kosmetik- och hygienprodukter är ett steg till minskad spridning av plast till miljön. I kommunen ser man det även som viktigt att jobba för att begränsa andra källor.

Här hittar du mer information

Naturvårdsverket

Kemikalieinspektionen

Stockholms universitet